

Småorter; arealer, befolkning 2005

MI0811

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning.....	5
B.1	Innehåll.....	5
1.1	Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	5
1.1.5	Referenstider.....	5
1.2	Fullständighet.....	5
B.2	Tillförlitlighet.....	5
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	5
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning.....	6
2.2.3	Mätning.....	6
2.2.4	Svarsbortfall.....	6
2.2.5	Bearbetning.....	6

2.2.6	Modellantaganden	6
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	6
B.3	<i>Aktualitet</i>	6
3.1	Frekvens	6
3.2	Framställningstid	6
3.3	Punktlighet	6
B.4	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	6
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	6
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	7
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	7
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	7
5.1	Spridningsformer.....	7
5.2	Presentation	7
5.3	Dokumentation	7
5.4	Tillgång till primärmaterial	7
5.5	Upplysningstjänster	7

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö, Befolkning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Markanvändning, Befolkningens sammansättning

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100), se www.scb.se/sos.

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, RM/MN
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Marianne Eriksson, Bo Justusson
Telefon: 08-506 947 36, 08-506 947 20
Telefax: 08-506 943 48
E-post: mark.vatten.gis@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån, RM/MN
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Marianne Eriksson, Bo Justusson
<i>Telefon:</i>	08-506 947 36, 08-506 947 20
<i>Telefax</i>	08-506 943 48
<i>E-post:</i>	mark.vatten.gis@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

A.8 Gallringsföreskrifter

Ej aktuellt.

A.9 EU-reglering

Ej aktuellt.

A.10 Syfte och historik

Småortsavgränsningar har genomförts vart 5:e år sedan 1990. Den viktigaste anledningen till att arbetet sattes igång var behovet av att differentiera områden utanför tätort, som dittills alltid redovisats som en restpost kommunvis. Jämförbarheten mellan småortsavgränsningarna 1990 och 1995 är begränsad eftersom delvis andra och bättre underlag har använts i den senare avgränsningen. Däremot har avgränsningen sedan 1995 gjorts med i princip samma metod.

En småort ska ha sammanhängande bebyggelse med högst 150 meter mellan husen och 50-199 invånare. År 2005 fanns det 2 876 småorter och i dem bodde 3 procent av Sveriges befolkning (i tätorter bodde 84 procent och utanför bådadera bodde 13 procent). Vid undersökningen tas det fram digitala gränser för småorter. Den statistik som beräknas är deras landareal och folkmängd.

Varje småort tilldelas en kod och en beteckning ("namn"). Till skillnad mot tätortsnamnen, så granskas inte småortsnamnen av ortnamnsansvariga. Som officiell statistik räknas koder, beteckning och statistikdata, medan gränspolygonerna är en uppdragsprodukt.

A.11 Statistikanvändning

Statistikens användare består av statliga, regionala och kommunala myndigheter, forskare, privata företag och allmänheten.

Småorter har använts på en del småskaliga kartor som komplement till tätorter.

A.12 Uppläggning och genomförande

Småortsavgränsningen år 2005 bygger på den avgränsning som gjordes 2000. Avgränsningen har så långt det varit möjligt gjorts efter samma bedömningar som 2000 för att på ett bra sätt kunna följa förändringar. Vid avgränsningsarbetet har följande register använts:

1. Digitala gränser för småorter 2000
2. Koordinatsatt fastighetsregister 2006-01-01 samkört med registret över totalbefolkningen 2005-12-31. Fastighetsregistret innehåller endast en koordinat per fastighet och en fastighet kan omfatta många byggnader samt många skiften.
3. Koordinatsatt byggnadsregister 2006-01-01
4. Digital vattenkarta i skala 1:10 000
5. Nationella vägdatan (NVDB)
6. SeSverige, internetsystem från Lantmäteriet med kartor, flygfoton, fastighetsinformation mm.

Vidare har kartor och flygfoton använts, främst genom Metrias internetbaserade system *Se Sverige*, i vilket SCB:s tätorts- och småortsgränser finns inlagda.

Avgränsningen görs med GIS-teknik (MapInfo). Utgångspunkt är gränserna från förra avgränsningen vilka utvidgas där nya byggnader har tillkommit. För att fånga nya småorter görs buffertar kring fastigheter/byggnader utanför gamla tätorter. Manuell kontroll görs av varje småort. Slutresultat blir digitala småortsgränser tillgängliga i GIS-format.

Landareal beräknas genom att vattenytor maskas bort med hjälp av strandlinjepolygoner i skala 1:10 000 från Lantmäteriet.

För statistikproduktion på småorter används punkt-i-polygonteknik med befolkningsdata från RTB. Statistik för varje småort och fördelat på kommuner publiceras i Statistikdatabasen, excelfiler och SM.

A.13 Internationell rapportering

Ej aktuellt.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Nästa avgränsning kommer att avse 2010 och genomföras hösten 2011.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Definition: En småort är sammanhängande bebyggelse med högst 150 meter mellan husen och 50-199 invånare. Dessutom ingår en del orter med mer än 200 invånare som domineras av fritidshus (mer än hälften av fastigheterna inte är permanentbebodda). För ytterligare detaljer se SM.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objekt är dels orterna i sig (en områdesindelning), dels invånare som finns inom småorterna.

1.1.2 Variabler

För områdena anges: gränser (polygoner med koordinater), koder, beteckning och deras landareal.

1.1.3 Statistiska mått

Antal, hektar, befolkning i småort

1.1.4 Redovisningsgrupper

Resultat redovisas för varje småort, och per län och kommun.

1.1.5 Referenstider

1990, därefter som regel vart 5:te år

1.2. Fullständighet

Totalundersökning

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Småorter täcks in relativt bra, dvs orter med 50-199 invånare, samt några orter med större folkmängd och med mindre än 50 % permanentbebodda fastigheter.

Gränsfall finns då bebyggelsen är utspridd och folkmängden liten (nära 50).

Beteckningar ("namn") är ibland osäkra eller består av kombination av flera ortnamn från kartor och i enstaka fall anger de bara i vilken riktning småorten ligger.

Statistiken för folkmängd och fastigheter har hög kvalitet, givet gränspolygonen.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Totalundersökning

2.2.2 Ramtäckning

Bedöms som god genom att befolkningen är kopplad till bostadens fastighet som har bra koordinater. En viss osäkerhet finns vid helt nybildade fastigheter och byggnader som inte alltid fått en koordinat.

2.2.3 Mätning

Vid avgränsningen används olika datakällor (byggnadskoordinater, kartor, flygfoton) och en sammantagen bedömning av småortens gräns görs.

Koordinater används för att ta fram vilka fastigheter och arbetsställen som ligger inuti respektive tätortspolygon. SCB använder en mediankoordinat för byggnaderna på fastigheten. Därför kan befolkningen på stora fastigheter med flera byggnader bli något felplacerad. Samma gäller för fastigheter med flera skiften.

2.2.4 Svarsbortfall

-

2.2.5 Bearbetning

Statistiken för befolkning baseras på SCBs Befolkningsstatistik (RTB m.m.).

2.2.6 Modellantaganden

Ej aktuellt.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ej aktuellt.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Vart 5:e år

3.2 Framställningstid

Cirka 1 år för avgränsning och befolkningsstatistik.

3.3 Punktlighet

Ej aktuellt.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

God jämförbarhet föreligger med småorter för tidigare år.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Avgränsningen är anpassad till Tätorter 2005, Arbetsplatsområden utanför tätort 2005, och Fritidshusområden 2005. Småorter överlappar inte tätorter, men de kan överlappa både fritidshusområden och arbetsplatsområden utanför tätorter.

Goda möjligheter finns för sambearbetning med befolkningsstatistik och fastighetsdata. Koppling via koordinater för fastigheter görs inom SCB som förberedelse för uppdrag, även för statistik efter år 2005.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på SCBs webbplats: www.scb.se/MI0811
och med översiktliga kartor på: www.gis.scb.se

Polygoner för GIS-program finns till försäljning (esri shape-format och MapInfo-format) och projektion RT90 eller SWEREF99.

5.2 Presentation

Resultaten publiceras i statistiska meddelanden (SM) med tabeller och kommentarer om utvecklingen under respektive 5-årsperiod. Vidare finns excelfiler med alla orter, tabeller i Statistikdatabasen (1990-2005) och några tabeller på webbsidan, samt översiktliga kartor.

5.3 Dokumentation

Dokumentation finns tillgänglig på SCB:s webbplats, produktsidan www.scb.se/MI0811.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Det är inte allmänt tillgängligt.
Det finns sparat i SQL-tabeller och MapInfo-filer.

5.5 Upplysningstjänster

Webbplatsen: www.scb.se/MI0811
Geoskikt: www.gis.scb.se
Epost: mark.vatten.gis@scb.se